

ONTUONS SLIŠANS

RATELĒ VĒDORELIE

Vėsuokės eilės mažėms ė
dėdėlėms vākams

ŽEMAITĖŠKĀ | LIETOVĖŠKĀ ĒŠ LATGALIŪ
ĒR LATVIŪ KALBŪ IŠVERTĒ
VAISVALAVIČIENĒ KRISTINA

Eilės sokortas 1987–2005 metās,
išverstas i žemaitiu ė lietoviu kalba
2005–2008 metās

RATIELIS

Saulė ratelie,
Bėtės ratelie,
Vuo kas vėdorelie?

Rūta ratelie,
Mieta ratelie,
Vuo kas vėdorelie?

Aš vėdorelie!
Aš vėdorelie!
Ronka ronkuo, ronka ronkuo...

Saulė, bėtėlė,
Rūta, mieta –
Sokas šonkė, sokas šonkė!

IŠSISKAIČIAVĖMS

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu kiost.
Suliekė vākā i kėima,
Pradieję dūktė ėr siostė.

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu stop.
Krutieję vėsė, plustieję –
Nuvėrta vartu stolps.

Eni beni diki daki,
Urbu šmurbu bokšt.
Išėję buočius i kėima,
Sušoka:
– Katram nėižt dognus! –

Eni beni diki daki,
 Urbu šmurbu škac.
 Išlakstē vākā pu kēimus,
 Palēka buočius vēns pats.

MARGĒ EILIERAŠTELĒ

Suein vākā dēdēlē, mažē,
 Suein i krūvelē;
 Vēinam joukā, ontram špuosā,
 Vēsēms krūvuo – eilieraštelē:

Marē atvežē so kalē,
 Prani ožspētē kamanē,
 Juzi susoka kap žiuži,
 Liosē ēšgēnē kap žōsē.

Juoni, Juoni, žondā rauduonē!
 Ontē, Ontē, borna bedontē!
 Ali, Ali, nejiesk grūša žalē!
 Juri, Juri, kēik baronku turi?

Venē, Renē ēr Ontuosē –
 Vēsas vieno balso kuosie.
 Vacis, Stasis, Jūzaps, Juonis –
 Kuožna dēina joukēn žmuonis.

Išlek vākā dēdēlē, mažē,
 Išlakiuo pu kēimus.
 Palēikt juokā, palēikt špuosā,
 Palēikt margas eilēs.

NIER KĒIMĒ GERĀ

No, nier gerā!
 No, nier gerā! –
 Šou so katē moštēis ēs;
 Anēj pliešuos,
 Anēj braižuos,
 Anēj velas kamulēs.
 Baisos triukšmos,
 Baisos striuoks –
 Šou so katē moštēis ēs!
 Sienis žōsēns
 Šauk: – Gā, gā! –
 Gaidīs kēimē:
 – Kū kari kā! –
 Kronklīs medie:
 – Krā, krā, krā! –
 ...No, nier kēimē gerā ...

VARNA

Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigēmēms! –
 Nugrēb kaula šonēis bliūdē,
 Išger katēnelē pēina,
 Parša gelduo išles grūdus...
 Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigēmēms! –
 Mēita galē atsītūpus,
 Pēlkuom plunksnuom pasipūtus,
 Gondēn: – Kars, ai, kars! –
 Varna, varna,
 Buoba straina,
 Tava mondroš prigēmēms! –
 Šonēis, katēna nebējuos,
 Vanags vēinē joukā...
 Ana staipuos sau pu kēima
 Siotēn kuožna vēina...

MALŪNA DAINELĒ

Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Viejieli, pūsk,
 Sokēties, sparnelē!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Bērket, grūdelē,
 Sosēspauskēt, akmēnelē!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Liekēt, sielēnelēs,
 Kaupkities, mēltelē!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Tešlelē, rūk
 Pri šēlta pečelē!
 Šššš, šššš, brrr, brrr ...
 Laukēt, vākalē,
 Skanaus pīragelē!
 Brrr, brrr, šššš, šššš...

TALALOŠKAS

Jūzaps, Juzis, Jozē, Jozelē –
 Prapoulē tabuokelē.
 Mikis, Mēkuols, Mēkē, Mēks –
 Kam baronka lēks?

(Nukelta i 26 p.)

(Atkelta iš 25 p.)

Stanisluovs, Stasis, Stasielis –
Prakiorės praspuorkielis.
Petros, Petka, Pietris, Petroks,
Švėlp kap bačkuos svikioks.

Andrius, Andris, Andrijuons –
Cīp kap šolėnės vuols.
Antanis, Ontė, Ontanielis –
Tilus, ramus vakarielis.

SAPNELĒ PRAŠĪMS

Šīptelk mažo šīpsenelė.
Joukis linksmo joukelio.
Tėp, kap saulės spindulė,
Atnešk monėi meiloma.
Atnešk monėi šelomuos
Ēš tuo maža pasaulelė,
Ēš tuo slapta pasaulelė,
Kor gīveni to!

Mėslīk savoujė mėslėlė.
Savoujė kalbo rokoukis.
Tėp, kap siekla ėš kvietkieliu,
To so ronkuoms mažėleliems,
To so meiluosiuoms akeliems
Irėitiek mon i šėrdelė!
Tėp, kap lėngvos poukilielis.
Nusileisk mon i dūšelė!

Saulelė, šildīk ėr spindiek!
To, kvieitkieli, sožīdiek!
Pleštekelė, to plasnuok,
Sau žėidieliu paėiškuok!
Pelelė, to pašmiriniek,
Mon mėigelė paveiziek!
To, sapnieli, nepabiek,
Vėsam omžiou pasėlėk!

ŽUODELĒ NUOVARGIOU NUGINTĒ

Paėlst akis ėr auselės,
Paėlst mažė pėrstėlelė.
Napaėlst tiktā kuojelės,
Plepūnielis lėižuvielis.

Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė: ėlgė, trumpė –
Nosilakstė atsėsiəd
I rinki aplink muni ...

Slinkius mes išginsem!
Eisem i ratieli –
Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė ėr aš pats!

Ronkuom sosėkėbsem
Ēr lig dešimtėis skaitėsem:
– Vėns, do, trīs, ketorė, pėnkė,
Biegsem mitrė mes i rinki! –

Šėšė, septīnė – sostuosem,
Sava ronkas atliousousem.
Aštounė, devīnė, dešim –
So sosiedās nesėpešem!

Tėp mes biegssem, liekssem,
Tėp tatā – skubiesem,
Tėp vėsė so kuojeliem
Krūvuo sotrepsiesem!

Garsā, raidės, skėimėnelė,
Žuodė: ėlgė, trumpė –
Paveiziek to, kāp ratelie
Galem isiliustintė!

APĒI PĒRTĒIS PASAULI

Pri pėrtėis sėinas
Ont kartiu
Apīnė i dongo sokas.
Pri longa posės
Ont svėrtėis
Medinis viedros sopas.
Vuo patiuo pėrtie
Kuožna sobata
Atgīn pėrtėis pasaulis:
Ur, ur, bur, bur,
Pliak, pliak, šliak, šliak,
Ūvėks, ūvėks,
Grīnā plėks,
Šnip, šnip, dip, dip,
Pliaukš, pliauškš, kas šauks,
Kou matā, kou nē,
So marškėnės, a be ...

Šverpt, šverpt, kou pert,
 Kam vantas beržėnės
 Lapu užbert,
 Ont plauktu, ont grindū,
 So kipelio ronkuos,
 Pri kobėla krašta,
 Ai, ai, oi, oi...
 Susironđ abrūsa
 I – šlepšlepišlepi
 Par žuolė rasuota
 I nomus ...

ŽĖNUOMAS MĖSLELĖS

Švīgžda švīgžden,
 Kikilis kiken,
 Čirulis čiren,
 Vuo kas tas, kas mediūs
 Doubelės skreben?
 – Genīs.

Kūkutis kukou,
 Oldoks oldou,
 Kronklielis kronkliou,
 Vuo kas nepaėlsdams
 Līto šauk?
 – Vuolungė.

Čiorlielis čiorkšt,
 Grėižlelė grėiž,
 Krīklelė krīkšt,
 Vuo kas rīta meta
 Raselė brauk?
 – Raudelė.*

* *Raudelė – laukėnė pīlė so roduoms plunksnuoms.*

ŠAKAR MAKAR...

Ai, ai, kad šakar makar eit
 Tas rainis katėns medžiutė peliū.
 Ai, ai, kad šakar makar eit
 Mažuoms peleliems pu rainė pusrītės.
 Rainis pėlva trėn
 Ėr, ėšsėtėisės priš saulelė, ruoda tou dėivaliou.
 Vuo peleliems ašarelės bėrst,
 Gėrdas aimanas gailiausės.
 Nagelės ėr dontelės apėntās grauž urvieli,
 Ėiška naujuos vėitelės.

„Pavasaris...“ Ramonaitės Danutės portėgrapėjės

Ai, ai, kad šakar makar eit
 Pasaulie tamė pu klietė
 Šalėp dėdiuosės grūdū mėigas ...

VUOBULŪ VUOGĖMS

Šmurkštumi, šmarkštumi.
 Šakumi, trakumi.
 Kīburi, vīburi.
 Baisė skanomā.
 Nulūža šaka,
 Suluojė šou,
 Suplīša kelnės,
 Gumbs kaktuo,
 Šlėmpatā, šliumpatā,
 Klėpatā, klapatā –
 Dundiejė žemė,
 Šnariejė žuolie,
 Neblėka ni koštesė –
 Tiktā kišenės
 Toštės.

(Nukelta i 28 p.)

„Pavasaris...” Ramonaitės Danutės portėrapėjės

(Atkelta iš 27 p.)

GELBIETUOS

Ėjau opės pakraštėlio,
 Sosėtėkau spindulieli.
 Nenuoriejau kelė doutė.
 Saulės spindulielis jiemė
 I akis mon žiobintė.
 Kėik tėp būtumi galiniejęs,
 Nežėnau. Ratavuoję debesielis.

DOLKIU GĖISMIE

Aš poto, aš poto, apči.
 Aš koto, aš koto, apši.

Aš kriuko, aš kriuko, ajī.
 Aš jiedo, aš jiedo, vajī.

Kėik gerā, kėik gerā, ka poto,
 Ka jiedo, ka kriuko, ka koto,
 Ka tėms, kas mon kieli pastuo,
 Pėlkas valondas audo...
 Apči, apši, ajī, vajī ...

BIMBALŪ BAIDĪMS*

Bzz, bzz bimbalelė,
 Ėš krūmu, Ėš krūmu laukon!
 Lai karvelės pasėlaksta,
 Lai pašuokėnie veršėlė.

Bzz, bzz, bimbalelė,
 Doukėt darba pėimėneliou!
 Ka karvelės nemėiguotom
 Par ėlga pakaitieli!

Vītė, vītė, kvietku kliebīs –
 Tėik pas monės ėronkiu.
 Ai, karvelės žalmargelės,
 Neklausikėt bimbālū!

Bzz, bzz, bimbalelė,
 Ėš krūmu laukon, Ėš krūmu laukon!
 Ka galietiuo sugintė
 Atgal i mėška, atgal i pelkės.

* *Žuodius skaitītė nu ontra gala.*

VASARA

Vasara vėsė laukė:
 Čė saulelė sauliouta,
 Čė rūta rūtouta,
 Čė viejelė gėismie
 Skomb viejouta.

Vomboulie vaga raus,
 Kurmis – kurmrausi.
 Pėivuo žiuogs žiuoginie,
 Vėksvas viksvinie.
 Šlam šlamotė,
 Šuok sokotė.
 Vuors tinklieli aud –
 Sava vākus palingous.

Svierēs svīruliou,
 Konkalelē konkaliou,
 Vuo mažėjē pėiminelē
 Gana baltas avelēs.
 Aukštā dongou
 Cīrulis cīren.
 Bėtis žėidūs
 Saldė sola renk.
 Pleštekės geltuonas,
 Baltas ėr rauduonas
 Aplinkou pleštekiou.
 Tiktā akmou kūlis vėn
 Mėška samaninė
 Snūduriou ėr klausuos
 Skruzdiū skruzdielinė.

TORGUS

Šėndėin mūsa kėimė
 Paukštė torgu kel:
 Šonėis būda išvaržīs,
 Kiuoci katėnelė.

Šou pasenės,
 Katėns jauns –
 Ėš nomū ėr išgintė,
 Anū tortā atimtė.

Šarka – paštininkė
 Taršk ont tuoruos mėita:
 – Dėkuo strutis neprašīts,
 Papūgelė nepapavisnta? –

Gaidīs sokas aplei būda:
 – Imkėt, žmonės! Vuo kor dākts! –
 Pīlėns šauk ėš kiuocė lėpdams:
 – Išpints gerā, kap išausts. –

Vėštu būrīs kat nu laktas:
 – Pu kėik doud? Vuo pu kėik praša?
 Rast' nuleistom kuoki graši? –
 Žosėns šauk: – Vėns lits! –

Kalakots pėkts burbuliου:
 – Kor ramybė, tvarka kor?!
 Kas kel juomarka ont kėima?! –
 Kuosa šauk: – Tik pėrk! Tik pėrk! –

„Pavasaris...“ Ramonaitės Danutės portėgrapėjė

Balundielis nasupront:
 A ėe praša, a ėe doud ...
 Vuo pri geldas susirinkė
 Gondrā kuolėj šėimininkė.

Blezdingelės ont laidū
 Gėid gėismelė ba natū.
 Varna so snapo i bliūda,
 Moš i takta, kap i būgna.

Kėims tik kleg, kėims tik skomb,
 Juomarkou nier gala.
 Va – ėš kūtės išlend kiaulė,
 Šniuokšdama i būri vara;

Laksta poukā, žemė dolk,
 Būda griūn, kiuocielis bėngts ...
 – Tuoks gīvenėms, kou darīs,
 Je gaun kiaulė vėsa valė...

SOSĖTĖKĖMS

Siauro takelio par pėiva ejau –
 Rasuos nenubraukiau, skrozdės nenumīniau.

(Nukelta i 30 p.)

(Atkelta iš 29 p.)

Siauro takelio par pėiva ejau –
So kamanelė pasėsveikėnau.
Siauro takelio par pėiva ejau –
So viedrīna žėido sosėbučiavau.
Ont siaura takelė stebūkla sotėkau –
Daviau kieli ėr tuoliau noejau.

PAR ONKSTĒJ

Mergeliems posrītė par onkstėj. –
Mėigielis dā akelies,
Žiuovolė lūpelies,
Gėrgždolė balselie,
Raukšlėlės kaktelie,
Kaltūnelė plaukeliūs...

Posrītė par onkstėj
Mažuosiuoms mergeliems –
Didiuosiuoms vakarušku
Šuokiejeliems...

VALGUOMS IŠSISKAIČIAVĒMS

Mon marka, tavėi sietinīs,
Vuo kėtėms – kopūstu lapā.
Mon vuobuls, tavėi ruopė,
Vuo kėtėms – solinkė vagorklā.
Mon ougas, tavėi sieklas,
Vuo kėtėms – barbarkas kuots.
Kas laisvė – kavuojės.
Kas gava, kou jiestė,
Tas kniaustėis pri sėinas tories.

KUOKĒI MES ESAM?

Mūso kaima bernā
Varžies, kas gudriesnis.
Sosėjė i krūvelė
Erzėnuos ė plėikies:

Juokūbs aukšts kap kartės.
Juzis – pėivas žiuogs.
Mīkuoleliou nabageliou
Kelniu prišakie luops.

Juonis – kreivanuosis.
Bruonis – ėlgausielis.
Brunuona ėr Viliaus
Lėižovė – koltovelės.
Fredžiou, Zigmiau, Aleksiou
Tvuora vėituo dontū.
Jorgeliou Meistreliau
Karpas ont žondū.
Mūso kaima bernā
Varžies, kas gudriesnis.
Sosėjė i krūvelė
Vėns ėš kėta joukies:

Armands rėišotaudams
Kelnės pradongėna.
Pietris, grības pjaudams,
Pėili pagadėna.
Paulis, vuožka rėšdams,
Gava pertė nu vuožė.
Gabrīs neitom ni už kou
Vākštiauotė so Antuosė.
Arvīds, Gintis gegožėnie
Šuok kap senė luokė.
Vuo pri Mariaus sužėnuosi,
Kas betortė, kas baguotė.

MONA DĒINA

Mona dėina ėr ėlga, ėlga:
Nu aušruos lig sotemuos,
Nu gaidė lig lakštingalas gėismelės.

Mona dėina ėr darbū pėlna:
Mėigieli rėk ėšgintė,
Mamītės rėk klausītė.

Mona dėina ėr džiaugsmū pėlna:
Ka saulelė šėlta ėr dounelė skani,
Ka žaidėmā linksmė ėr dainelė graži.

Mona dėina ėr ėlga, ėlga:
Nu mamas bočėnelė lig tetės pasakelės,
Nu sesieliu labrīta lig vakarėnės maldelės.

MONA A TAVA?

Kėinuo vards gražiausis?
Mona! Ne tava!

Kéinuo draugs geriausiai?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo tetės mašina greičiausė?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo mama torta kep skaniausi?
 Mona! Ne tava!
 Kéinuo nuosė jouda kap kaliausės?
 Mona! Nē, nē!
 Dabā tēkrā tava. Jē, jē...

TRIEILIS

Raz dva tri,
 Van tū fri.
 Kor to biegsi,
 Pēimēni?
 Kto to beg,
 Mei ai ask.
 Katrou vāka
 Gaudītē rēk?
 Maiša dogna
 Siūlā plīšt.
 Vens do trīs,
 Kas palēks, tas adīs!

ŽVAIGŽDIŪ TAKELIO

Ve, kāp mienesielis biegs
 Dongou žvaigždieliu takelio!
 Ve, kāp nešas maiša ont petiū
 Pēlna stebūklū, pasaku poikiū!
 Ve, kāp mienesielis patīliokās
 Atein žvaigždielio takelio
 Ē duovēnuo sapnelems pasakelēs!
 Luoveliē golo, veizous pro longieli, lauko,
 Kumet varpelē deimantēnē suskombies,
 Kumet ožmerks sapnielis mona akelēs
 Ē muni ož ronkelēs nusēves –
 Švēisioujo žvaigždiū takelio
 I paslaptīngouji pasauli ...

ĪR ŠVĒNTĀSIS RĪTS NUOSTABIAUSIS!

Žemē ē dongus buolou.
 Medē ē šerkšna koskas sokas.

Telšiu vyskupėjės kurėjė (vėršou), Telšiu katedra ir Telšiu katedros švėntoriaus vartā. Ramonaitės Danutės portėgrapėjės

Rītū posie palaukė aušt.
 Pu kuojuoms gėrgžd snėigs.
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!
 Kėimė gaidīs aušrėnė valonda gėid.
 Šou apluo naujė, nebosė dėina ...
 I šėlta mamas ronka isėtvierės,
 Aš eino aplonkītė Jėzulelė
 Ē Betliejaus prakartelė.
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!
 Mona šėrdelė narimst,
 Bet spind dušelė –
 Aš eino ēlga kieli
 Pri mažuojė Dėivalė
 Prašītė savėi ē svietou vėsam
 Patėis geriausė ...
 Īr švėntāsis rīts nuostabiausis!